

v torek, četrtak in soboto
izhajajo in veliki v Mariboru
sura brez polivanja na
dom za vse leto 8 gl. — k.
za pol leta 4 „ „ „ „
za četrt leta 2 „ „ „ „

Po pošti:
za vse leto 10 gl. — k.
za pol leta 5 „ „ „ „
za četrt leta 2 „ „ „ „

Vredništvo in opravništvo
je na stolnem trgu (Doma-
plat) hiš. št. 179.

SLOVENSKI NAROD

Oznaniła:
Za navadno dravstveno-
vrsto se plačuje
6 kr., če se natisne ikrat
5 kr., če se tiska 3krat
4 kr., če se tiska 3krat,
veče pisnenke se plaču-
jejo po prostoru.

Za vsak tisek je plačat-
kolek (stempel) za 30 k.

Hokopisi se ne vračajo,
dopisi naj se plačajo
frankujo.

„Slovenske sanje“.

Tako se glasi napis dolzemu uvodnemu članku, ktereга prinaša du-
najska stara „Presse“. Vajeni smo Slovenci že, od nasprotnikov svojih, kader
o naših zadevah govoré, dobivati čudno zmes zasmeha, hudobije, laži in kri-
vega zavijanja istinitih razmer, tako da brez težav prebavimo, kar glasilo
nemške vlade tu o „sanjah“ naše prihodnosti svetu na mizo postavlja, da
bi smešilo naše prizadevanje, kakor na smeh postavlja drugokrat Čehe, Po-
ljake, Ruse, Srbe itd., — vse kar ne sanja sanj edine nemške velikosti.
Kronovina „Slovenija“, ali administrativno in politično zedinjenje našega na-
roda, je, kar tu od Dežmana in Keesbacherja podučeni hlapci dispozicijs-
fonda rešetajo in kot neizpeljivo zamečejo, kakor bi jo z isto peresno urnosti
zagovarjali, ako bi mi tisočev dovolj imeli in volje, takih zagovornikov ku-
piti si. Da pa naša tirjatev po administrativnem zedinjenju ni tako prazna
sanja, kakor hočejo ti ljudje dopovedati, to pokazujejo oni sami, ki na vse
kriplje in z vsemi pomočki delajo zoper to idejo.

„Presse“ začenja z zborom slov. poslancev v Ljubljani. Ker je na-
pačnost kar trdi o načelnem in političnem needinstvu naših poslancev, na-
pačne so tudi vsi sklepi, ktere na to podlogo naslanja. O Sloveniji pa govori
„Pr.“ takole: „Sanje o ustanovljenju samostalne Slovenije niso več nove. Oži-
vile so se že v prvih tednih naše ustavne dobe, samo s to sistematično
resnobo niso bile zastopane kakor zdaj. Slovenski politikarji za bodočnost
so prej svoje meja dalje merili in poslednje mejnike svojega narodnega na-
rečja kot tiste črte zaznamovali, ki imajo mejiti prihodnje „kraljestvo“. V to
bi se imelo vzeti razen osredne kronovine Kranjske tudi spodnji Štajer in
vzhodni okraj Koroškega, Gorice, Gradiške in Istre, in če mogoče še en del
Hrvaškega (Res?? „Slov. Nar.“). Zdaj so jim se te idealne meje narodnega
teritorija malo stisnile in mislijo tako laglje do namena priti . . . Kaj prav
za prav s svojo teritorijalno osnovo hoté, ako nočejo federativnega
ustrojstva cislajtanskih dežel doseči, težko je umeti.“ — Verja-
memo da je „učnim Tebancem“ nemškega gospodstva s Avstriji vse „težko
umeti“, kar po naravnem potu more okrepati slovanstvo. Ravno tako jim je
bilo pred nedavnim časom težko umeti še marsikaj, kardenašnji danje. „Sanje“
se jim je zdelo zedinjenje Italijanov, „sanje“ so imenovali prizadevanje Mag-
jarov, „sanje“ prusko nadvladanje na Nemškem itd. itd: Da, mnogo „sanj“ je
že postalo gola in prava istina.

„Pr.“ pravi dalje, da bi bila zedinjenja Slovenija samo poveljano
Kranjsko, ter se prav po jerobsko boji, da bi tu vladali notranji prepiri.
„Dozdaj — pravi — se je v Gorice in Gradiške prav malo o prepirih zastran
jezika čulo. Italijani in Slovani so tam v miru med seboj živeli, dasi je prvih
komaj tretjina. Oboji so našli, da daje ustava obširno (?) avtonomijo, ter
da popolnoma zadosti ravnopravnosti narodnosti.“ — Zares taki dokazi zna-
čajno obsevajo vladajočo nemško stranko v Cislajtaciji. Ista stara „Presse“,
ktera je sama že tolikokrat konstatirala, da so Italjani v Trstu nasprotniki
državi avstrijski, porablja tu z veseljem te Italjane, kteri so do zdaj pomagali

Slovane raznarodovati in tako sovražnike Avstriji množiti, kot argument zoper
Avstriji zveste Slovence. In ker je proti Slovanstvu vsak pripomoček dober,
rabi tem ljudem kot dobra priča tudi dozdanja politična mrtvost goriških in
isterskih Slovencev; narodno robovanje laškemu življu je pa dokaz zadovolj-
nosti, in dobrote decemberske ustave.

Veliki dunajski list se naenkrat po očetovsko boji za ljube „zveste“
Italjane na Soči, kakor tudi „nasilstva“, ki bi ga vlada storila „nemški“
štajerski deželi. Misli, da je gibanje na spodnjem Štajerskem samo „umetno“,
ter da se bode poleglo kakor se je na Koroškem. „Kakšen hrup je (na Ko-
roškem) delal pred nekoliko leti—g. Einspieler s tovariši? Kako pridren
je bil njih (!) jezik na deželnem zboru? Kako zmage gotovo so hrumeli na
prižnici in v taborih?“ Človek se še mijati ne more, ko to bere. Ali je
nevednost ali nalašč pisana laž? Kje so bili pač tisti tovariši v koroškem
deželnem zboru? Kje tisti tabori po Koroškem in sicer že pred leti! Na Ko-
roškem in sicer že pred leti! Na Koroškem slovenski narod tako pošteno
spi, kakor je spal že prej. Za nas pa ni nobeno vprašanje, da se zopet
zbudi, prej nego bo nemškim „učnim Tebancem“ ljubo, kakor brž se izmed
koroških Slovencev le nekoliko pogumnih in rodoljubnih mož najde, da bodo
političnemu mrtvilo konec storili. Enkrat v narodu rojena naravna ideja se
da pač začasno utišati, pa samo da ob svojem času tem živeje vzplameni.

Srečno veselje ima „Pr.“, da je „Ungar Lloyd“ djal, ka na Magjari
ne bodo anektirali. To je znamenje, da se „Pr.“ kaj takega boji. Da bi
bili slovenskega naroda zaupni možje Magjarom to ponudbo storili, ugibljejo
samo na Dunaji. Mi vemo, da se to ni zgodilo. Da „na Dunaji niso Toma-
njad nikdar resno poslušali“ to smo izkušali s staro „Presse“ tudi mi sami.
In ravno zato nimamo vzroka s posebno ljubeznijo na Dunaj gledati in du-
najske politike podpirati. In ravno zato bomo gledali prek Dunaja, pa ven-
dar ne obupali. Ko bi mi Slovenci sami bili, potem bi morda istina bila,
kar pravi „Pr.“, da je; namreč, da bi spoznali, ka se borimo za izgubljeno
stvar. A hvala bogu, nismo tako sami, kakor bi dunajski in tukajšni Nemci
radi imeli. Mi vemo, da je za nami slovanstvo, da je naša reč slovanska, ne samo
slovenska reč, da je naše položje prevažno, kakor da bi za „ad majorem Germa-
niae gloriam“ Slovani nas zapustili. Zato vemo, da naša reč ni še desperatna, če
se prav zoper nas zaveže z germanizacijo laž, s samopridnostjo neumnost.
Mogoče je, da bode zdánje ministerstvo še za več časa sprosil prizanašanje
od „parke“, ki s škarjami stoji za njim, hoteč mu prestriči življenja nit. —
Mogoče je, da tudi še za tem ministerstvom pride drugo, ki bode imelo po-
dobne pojme o „sanjah.“ Ali svet se bode preveril, da bomo mi s pravo
slovanstvo vztrajnostjo in trdovratnostjo te „sanje“ tako dolgo sanjali, da se
v istino spremené. Politike za bodočnost (zukunftspolitiker) nas imenujejo.
Dobro. Vsaj nismo podobni onim, ki politikovajo za sedanost t. j. za lasten
žep, za osobno korist, za redove in križe; ki denes to psujejo, kar so véceraj
hvalili, in bodo v prihodnost hvalili, kar denes imenujejo sanje. Mi pa ho-
čemo in želimo svojemu narodu srečneje boljšo prihodnost, kakor mu je
tužna sedanost.

Listek.

Kaj bodo ljudje rekli?

P o v e s t.
(Dalje.)
III.

Na mizici za pijače, ali na „büfé-tu“, je stala steklenica za žganje
napól prazna pred gospodom Ignacijem Bliskom.

„Če stvar malo pospešimo, utegne Jadviga še ta predpust žena
Julijana Tilcarja biti“, govori Ignacij Blisk ter si gladi bele brke.“ Jutri se
moramo k županu v Župančice peljati. Julijan je v Jadvigo zaljubljen, in bi
najbrž raji denes nego jutri svatoval. Samo stare moramo še pridobiti. Bogati
kakor Krezus in neumni kakor vsi meščanje, morajo vendar vsaj en zalóžaj
bogostva pod našim slavnim imenom dišati. Plemstvo je podobno demantu.
Oba imata veljavo le za tistega, ki je pravi poznavalec njiju. Moramo se to-
rej temu ukloniti, kar malosten duh onih zahteva in delati, da bodo verjeli
na našo premožnost, tako dolgo verjeli, da bomo res bogati s premoženjem
Julijanovim.

Gospod Ignacij Blisk je spil že tretji kozarec vódke, in kader do
tretjega kozarca pride, govori vselej tako pametno, kakor bi iz knjige bral,
da madama Bronča Bliskova vselej strmi — dasi je tega dolgo vajena. Ona
sedi na plavi zofi, pred seboj ima francoske molitvene bukvice in robeč, črno
je oblečena in je elegantna videti.

„Moja svilna obleka je zopet kakor nova. Jadviga si je iz lanskega
klobuka naredila šest novih klobučkov; ali stara tigrova koža za sení pogri-
njati, nima nemara nobene dlake več. Ob zadnjem viharji, ko smo se k Brončkim
na igro peljali, je zadnje sapa vzela. In eno odejo iz kožuhovine mora
imeti, Blisk. Kaj bi drhal v Župančicah rekla, ki pred cerkvenimi vrati okoli
naših sení pohaja?“

„In Tilcarjeve moramo prihodnji mesec povabiti, da jim premož-
nost . . .“

„Naših nótranjih prostoríšč pokažemo“ resno pristavi gospoja Bron-
ča Bliskova.

„Vlaz mora podnice po sobah uglediti in zviksati. Onih pet steklenic
šampanjca prinesemo iz kleti, petelina zakoljemo, in predno odidejo, igraš ti
z gospodom Tilcarjem preferanso po tri goldinarje partijo.“

„In grofa Bronikovskega našega novega sosedu, ktereга smo óndan
obiskali, tudi povabimo. Apotekarja tudi . . .“

„Da Apotekar za mnogo igra“ pritrdi gospoja Bronča Bliskova. „Lehko
tudi Jadvinemu botru v Lvov pišemo . . .“

„Za božji čas, Vasilij Ostrovski se vselej smeje naši pauvreté (ubož-
nosti — s tem si kvar delamo!“ vpije Ignacij Blisk v tistem stanji, ko se
jeza in rdečica začena, in brke vstajajo.

„Smijal? Njemu je dovolj, da s svojim veselim humorjem vse stvari
pri šaljivi strani prijemlje. Sicer pa nikoli ne pozabi poslati ob godu svilne
obleke, o veliki noči plečeta, in o božici kovčeg. Ali ga nisi posil za dvaj-
set cekinov, ki smo jih Mendlju dolžni?“

„Sem, in poslal jih je“ pravi Ignacij Blisk ginjen, zamaši steklenico
ter s težko stopinjo gre proti mizi.

„Dobro. Zato bomo kupili novo tigrovo odejo in kar bo treba na-
kupiti v Župančicah.

„Kaj pa Mendelj?“

„Mendelj naj čaka“ pravi gospoja ponosno.

„Pa noče več. Pravi da je že dovolj, ako mora velikih novcev ča-
kati. On hoče celo — tožiti, Bronča!“

Madama se glasno zasmee. Ta smeh rojene knjezinje Pančicke je
nedopovedljiva zmes nevere in zaničljive negotovosti. „Kader pride, pred-
stavite ga meni; jaz bom z njim govorila,“ pravi.

Mali voziček — sueg je že celó skopnel — je naprežen. Vrh slame
je pregnena tigrova odeja, zadaj sedi gospod Ignacij v konfederatki iz črnega
žameta, in madama Bronča črno oblečena in z belo ruto okrog čela, kot
varstvo proti sapi; njima nasproti Jadviga, oblečena kakor mama, in študent više
šole Mečislav Blisk, ki je bil že eno leto „zarad bolehnosti“ doma ostal, rmeno-
las, z malo potlačanim nosom, velicimi rokami in nogami, ud več zarotnih
društev, po poljski oblečen. Na kozlu pa prestoluje. Vlaz s svojim slammni-
kom in platneno obleko ter jezno obdeluje debelo glave malih vpreženih

Pismo českemu narodn

so proglasili njegovi zaupni možje in voditelji dr. Fr. Palački, dr. Rieger, dr. Brauner, dr. Edvard Gregr, dr. Julius Gregr, dr. Prachenski, Skrejšovski, dr. Sladkovski, dr. Škarda, Zeithammer in V. Zeleni. Iz tega pisma svojim bralcem podajemo kar je politične važnosti za vso federalistično politiko v Avstriji. Glasi se:

„Narod česki! Ko je 20. oktobra 1860 njegovo Veličanstvo naš zdanji kralj diplom kot nespremenljivo državno osnovno postavo izdal, in pričel enotno državopravno ustanovanje svojega cesarstva, spoznal je slovesno kot za svojo vladarsko dolžnost, vzajemne razmere svojih kraljestev in dežel, njih zgodovinske pravice in spomine, kakor tudi njih pravna mišljenja in zahtevane pravice, spoštovati. Ob enem je obljubil vladati od tačas dalje samo po dogovoru s svojimi narodi, na podlogi popolne ravnopravnosti in s pomočjo njih postavno zbranimi zastopniki. — Tudi ti, narod česki, si poslal tačas možje svojega zaupanja v deželni zbor. Ti so, dasiravno protestovaje proti novo nasiljenemu volilnemu redu, kateri je po njih misli na škodo bil ravnopravnosti in starejmi, na n. v. akte 8. aprila 1848 naslanjajočim se ustavnim razmeram, vendar s pravam zatajevanjem samega sebe pripravljeni bili, v dogovoru z družimi narodi pomagati, da se enotna uravnava države izpelje, ako le ne bode kratila državopravne samostalnosti in zgodovinske samouprave kraljestev in dežel, ktere država obsega. Ko se pa taka organizacija ni dosegla, in se je od nasprotne strani prizadevalo, česko narodnost, v njeni lastni domovini in v celi državi nepravničnemu gospodarstvu nemškega elementa podvreči; ko se je mnogo let trudilo, popravljen volilen red doseči, ko so se tvoji zaupni možje morali bati, da bi česka krona, ki gotovo ni menj slavna in važna kot ogerska, mogla izgubiti svojo starodavno samostalnost in sicer v postavodajno čisto novi centralizaciji snujoče se cislajtanske države: izrekli so svoje prepričanje v protestu 13. aprila 1867 in v deklaraciji 22. avgusta 1868. Tvoji poslanci so se trudili, s tem izpovedanjem državno pravo krone česke, avtonomijo slavnega češkega kraljestva in ravnopravnost narodnosti na vso moč varovati. Večkrat so se ponujali pogodbo delati, kajti zmirom so skrbeli ohraniti moč in celoto države, ter so vedno šteli si za dolžnost z nemškimi deželami pogoditi se na podlogi prave ravnopravnosti. Istina pa, da pravice, ktera gre česki kroni kot zgodovinsko-politični individualnosti, ravno tako naravne kakor pozitivne pravice lastnega bitja in zakonodajalstva niso nikdar od sebe dali. — Ko so se jim tudi ta dragocena imenja v nevarnosti zdela, odrekli so se rajši udeleževanja pri zastopništvu državnem in deželnem Českem, dokler bodo te imele zdanje podloge in zdanjo kompetencije. Kajti poslanci česke narodnosti so bili misli, da se v teh dveh, glede podedovane ustave, prejšnje objavljene volje vladarjeve in n. v. obljube monarhove, krivica dela državnemu pravu, avtonomiji in česki narodnosti.“ Pismo se obrača potem na narod, priznava je mu sodbo o ravnani njegovih poslancev; ta sodba se bode izvršila 22 in 24. septembra, ko bode kralj videl, ali narod misli tako kakor njegovi poslanci, ali ne. Ta dva dneva sta imenitna dneva, kajti pismo pravi: „Mi smo prepričani, da naš dedni kralj, ki je zvišene besede 20. okt. 1860 in 20. sept. 1865 govoril, ne bi hotel spremeniti čestitljivo državno pravo proti jasni in nedvomljivi volji češkega naroda.“ — „Narode česki! Pripravi se k prevážnemu činu volite z vso vrlostjo in gorečnostjo, kakor se narodu spodobi, kateri je pripraven, sveto dedščino svojih očetov braniti in slavo češkega imena zopet oživiti. Tako boš spolnil dolžnost proti domovini in proti dednemu kralju svojemu.“

kljuset. Žlojdra skopnelega snega škropi od koles, vrane preplašene beže. Pripeljó se črez mitnico, mimo pošte, kasarne in naposled se voz vstavi na blatnem trgu, kjer so ravno vsi kmetje in kmetice pred cerkvijo stali, ravno poleg županove hiše, kjer so bile pomalane zaslonke na oknih.

Sobe pri gospodu županu so bolj po nemško mestno, nego po poljsko opravljene. Kajti gospod župan je bival dalje časa na Dunaji. Gospa županja sprejme dame iz grada z veliko ljubeznjivostjo in nježnostjo; saj si utegnejo tako v bližno sorodstvo priti, zato naj se že prej radi imajo, da bo mogoče potem, ako si bodo res v rodu, po zakonitem potu ne rado imeti se. Gospod župan objame gospoda Ignacija Bliska in mlademu gospodu v roko seže. Gospoje kriče ena drugi „ma chère“ (ljuba moja) na desno in „ma chère“ na levo, in gospodje tako glasno govoré, kakor bi bili vsi gluhi.

Gospoje olupijo s sebe plašče, kožušne navratnike in preveze s čela. Jadviga pa kliče Vlaza. Vlaz je voz v dvorišče zapeljal, Vlaza kliče pet glasov, in Vlaz nazadnje prinese robec, ki je bil na vozu ostal. Vlaz dobi od župana kupico navadnega žganja in vesel usta raztegne, izpije „poljubi ročici“ ter je rdeč.

Gospodje odidejo v sobo za študiranje, pijo žganje, govoré o ovsu in politiki, in gospod Blisk pripoveduje, da bode kupil letos novo kočijo in na prvem konjskem semnji še en par konj. Dame pa sedé pri oknu, gledajo ven na žito in madama Bliskova pripoveduje, da pričakuje spomladansko obleko za se in za Jadvigo; delati jih daje zmerom v glavnem mestu, kajti v Župancih krojači ne umejo nič v bazarji. Gospa županja pa trdi, da mora gospica Jadviga k prihodnjemu plesu v mesto priti, kjer bode obristinja grofinja Salis privedovala, predjuba žena, skoro njeno edino tovarišvo.

„Ali ljubi bog, Jadviga ne sme plesati. Zdravnik prepoveduje. A kako ste srečni, gospa, vi imate tovarišvo. Naš edini vsakdanji gost je grof Toeffl Bronikovski, še le tri tedne naš sosed, pa že kakor ud naše družine, prav ljub, vrlo omikan mož, in tako vesel!“

K obedu pride tudi mladi Tilcar domu, lepi odvetniški kandidat. Govoril je od začetka mnogo s staro gospodo in po obedu prav mnogo z Jadvigo. Bila sta na pol ženin in nevesta in sta se še malo poznala. Til-

Dopisi.

Iz Ljubljane, 11. sept. [Izv. dop.] — Čuje se kot gotovo, da misli dež. odbor z novim letom vpeljati v dež. uradnjije slovenski jezik kot uradni jezik. Bog daj! S pogumnim, odločnim in brezobzirnim postopanjem v teh rečeh si bodo naši možje vso pohvalo slov. naroda zaslužili. Učimo se od nasprotnikov. Dozdaj je bilo razen malih vlog z dežele, ki so se reševale v domačem jeziku, vse nemško. Največa zasluga v slovenskem uradovanju mora se priznati uradnjijama dr. Zupanca in dr. Orla, kajti te dve ste menda edini uradnjiji na Kranjskem, ki djansko priznavate, da je naš jezik sposoben za javno življenje. Gotovo je, da so slov. dež. in drž. poslanci končali znano konferencijo v lepi slogi in edinosti, da so sklenili se za prvo točko našega programa v vseh dež. zborih, kjer so zastopani Slovenci, prav resno in močato potezati. Vsak pošten rodoljub bo to početje z veseljem pozdravjal in vedel hvalo „Slov. Narodu“ in štirskim slov. poslancem, ki so dali prvi impuls k temu shodu. Sicer pa vsak, ki je bil nazó večer pred dijaškim shodom na št. peterskem predmestji, hvali pristo vedenje štirskih voditeljev. — Ko je imenovani večer dež. poslanec Herman odgovarjal in se zahvaljeval na dr. Razlagovo napitnico, ploskalo se mu je od vseh strani tolikanje navdušenja, da je moral trikrat vstati in se zahvaljevati. Pokazalo je naše ljudstvo, kako zna čislati može poštene, značajne može družih narodov, ako so nam pravični.

„Tagblatt“ tudi vé povedati, da bode deželni odbor naš v prihodnjem zboru nasvetoval, naj se dá 1000 gld. subvencije iz glediščnega fonda za podporo slov. dramatike. Od tega se bode polovica porabila za glediščno šolo gospodičine Odi in za drugo polovico se bodo razpisala darila in sicer: za najboljšo tragedijo 200 gld., 50 gl. za libreto k opereti in 150 za muziko k opereti, in po 50 gld. za prestavo dramatičnih del iz družih literatur. Da bi le res bilo vse to! Postreba je pač.

Iz slovenskih goric [Izv. dop.] Naše ljudstvo, kolikor še ga po stari šegi živi, da nič ne bere, zares tudi nič ne vé. Za primer postavim volilca iz malega vrha. Ta je bil večer pred letošnjo volitvijo deželnega poslanca pri narodnem volilnem shodu v čitalnici. Pré vse bi se mu dopadlo, samo to ga je svadilo, da je moral za masel vina 10 kr. plačati, drugi den pa, ko so ob 9. uri bili volilci poklicani od g. Seidl-a v okrajno zastopnico, so tam dobili nekaj sladkega piti — zastonj. Zato je on volil Seidl-a. Drugi volilec iz Velike je čul, kaj misli Seidl vse storiti, da bodo davki manjši. Ta samohvala mu je zadostila, da je volil nemškega poslanca, o slovenskem ni nič čul, vsaj tako se izgovarja in je sicer pošten Slovenec. Tretji iz Seidneka zopet hoče biti tako zmotjen, da sam ne vé povedati, zakaj je volil Seidela, da si je htel voliti slovenskega poslanca. Zato izbirajmo si prihodnič že take volilce, ki berejo slovenske časnike. Drugi možje, če so še tako pošteni, ob pravem času ne vedo, za kaj gre in kako se imajo obnašati. Ali pa še bolje, berimo vsi in učimo se vsi, kaj je dnes v življenji potrebno, kajti nevednost je naj draža stvar v deželi, pravi kmet in kar še je hušje, nevednost proda našo naj draže reči. Neveden otrok cekinene dragotina ravno tako v mlako meče, če jih ima, kakor prst ali apno ali prodec. Naša dragotina je narodnost, in taki volilci jo pri volitvi v mlako mečejo iz nevednosti. Če bi vedeli, kaj delajo in vrednost narodnosti tako spoznali, kakor jo nemškutarji zaničujejo, bi inači volili. Kedaj pridemo do tega, da v vsaki srenji hodi od hiše do hiše vsaj en časnik slovenski. Dijaki bi si s tem lahko lahko neizmerne zasluge za našo reč pridobili. S prva bi morali se sami podvrči temu poslu, in časnik nositi do hiše in ga ob času zopet odnesti drugi hiši. Dijak ima pristopek k svojim sosedom, jim sprva sam bere ali naloži temu ali onemu sošolcu iz male šole, reč se oživi, začetek je storjen. Cela srenja je naročnik in na enega pride toliko, za kar bi si maslec vina kupil.

carjevi so strašno bogati in meščanski, Bliskovi so iz najstaršega plemenstva v deželi, v rodu z vsemi mrtvimi kraljevskimi roduvami, in imajo grad. Stariši so se torej med seboj zaljubili, otroka sta si med seboj dopadla in skušala spoznati se, torej sta bila menj odkritosrčna med seboj, kakor bi sicer bilo.

Po obedu so bili gospodje v posebni sobi, gospoje so zaspane na zofi bahale se, mladi Blisk se je šel sprehajati, ker ni vedel kaj govoriti, ako ni imel zarotnika enake starosti pred seboj. Vlaz je v lopi pijan ležal in neki jud ga je potresel in dobrikavo vprašal, ali je prišla njegova gospoda v mesto kaj kupit. Gospica Jadviga sedi tako, da jej solnce v lice sije pri klavirji in igra s svojimi malimi lepimi ročicami skladbo necega poljskega komponista. Tiha je in lepa, ima tako temne lasé, take velike rjave oči. Julijan Tilcar poleg nje stoji, note premeče in kramlja ž njo.

„Torej vi ne plešete radi, gospica Jadviga?“
„Skoro ne vem“ pravi ona igranje. „Že tako dolgo nisem bila na nobenem plesu. Moja mama tega noče.“

„Ali se za vaše zdravje boji?“
Gospica Jadviga neha igrati in se sama za-se smehlja. Ona ve da nimajo nobene krasne obleke za ples več, ki bi bila dostojna rodbinskega imena. A reče samo: „Ne.“

„Vendar bi morali enega plesa udeležiti se. Zmirom pridejo vsi husarji iz okolice, in vse veselo napravijo.“

„Kaj mi je do husarjev!“ pravi Jadviga prav s poljskim ponosom.
Vendar ne pojdem husarjem za ljubo na ples. Raj igram ali berem.“

„Kaj berete? Mickieviča?“
„Ta je za molitev. Za zabavo Byron.“

Gospica Jadviga govori angleški. In Julijan tudi. Zraven tega govori tudi italijanski. Človek pa vselej govori o tem, kar zna, ako je zaljubljen, pa še ne prav znan. Sicer so zadrege. In Jadviga je lepa, pa malo ošabna. Julijan je lep, uljuden, ostroumen, pa ne da bi dovtipe delal. Kramljata o Byron-u, gledišči, vojaštvu, groficah itd. dokler ju h kavi ne pokličejo. Gresta in on si misli: „lepa je, a malo ošabna? Na plemstvo ali na denar?“ Ona

Ker premalo beremo, zato pa se teh tudi še strašno bojimo, kateri kaj berejo, kaj vedo. Postavimo Trojički Vuk je v svoji okolici cel gospod, in prav se jim godi. Ko so nekteri rojaki napravili priprave za tabor, ki je iz gole malomarnosti za letos izostal, djal je k Magdiču: Kaj imaš od tega, če jim prostor daš, al ni mogoče da ti hrame skurijo? Ta vzrok je jasen in mora trdnejše srce otajiti. Vsakega drugega bi tudi preobrnol, al Magdič je mož, ki ve, da verfassungstagleri niso Bistriške konjenice niti Celjskega klosterskega vrta niti Rotvajnskega Lobnika niti jegove nemške zastave skurili in Slovenci so se zopet za nekoliko odstotkov krotkejši kakor kažejo drugi tabori, družbe in ves slovenski značaj. S tem vzrokom bo še Vuk lov iz sveta spravil, kajti pri lovu se strelja in kdo se ne bi pri strelbi ognja bal, žveplenice smodnik in take žigalne reči se po Vukovi misli ne bodo smele ne kupovati ne prodajati, če že tabor vtegne hrame užgati, kako bi tega smodnik ne činil. Toda ker že o tej zanimivi osebi pišem, naj svet ne misli, da je Vuk smodnikovemu iznajdniku in vsemu napredstvu enak neprijatelj, ampak kakor se je sam hvalil, mu je nek Graški list naložil slavno nalogo, da hodi k pridigam poslušat, kako se kaj ustave naprave hvalijo. To novo „spicelstvo“ se samo obsoja, o njem nočem besedice spregovoriti, al silno obžalovati moramo tako ustavo in njene branitelje, da so v tako grobem strahu za njen obstanek.

Iz Ptuja, [Izv. dop.] — Dospevši dne 5. kimovca na ptujsko Črno goro mahoma sem se pri tem imeni živo spomnil sivih sokolov, katerih davni prededje so po zlosodni bitvi na Kosovem polji zavetje našli med neomahljivimi pečini kraj morja na Črni gori, kder je ohranjena slovanska svoboda do dnešnjega dne, ni jih pritisnol islamski jarem, ni pogazilo turško kopito, ponosno stražijo na kamnenih strminah svoje hišice, svoje ognjišče, svojo zlato svobodo, in ravnokar brusijo bridke mečeve, da združeni s sorodnimi bratovi pomagajo žuleče igo stresti krščanom težko zdihujočim pod divjaškim nasiljem. Črnogorec strastno in iskreno ljubi svoj kršni dom, siromaški rod in vilinski jezik. Bože! da nam je enake ljubezni in gorečnosti do narodnih svetinj. Častni narodnjaki čuteči in videči veliko potrebsčino razdrumiti dremlojče, vsaj speče in zapuščeno ljudstvo gorske okolice poskusili so nasnovati prilično „besedo“, kder bi se ugodnim petjem, poučnimi govori in glediščno igro budila ljubezen do tega, kar je naše, oči odprle v rečeh, ktere je znati treba vsakterniku naših ljudi; — blag namen, dična naloga. Slavolok pred Jagodičevim hramom je prijazno klical bratove, noseči napis: „Slovenč Slovenca vabi“, in res navabil je okoli 1000 Slovencev, največ možakov na ledino primerno za večo besedo. Zaprva se je kazalo na besedišči neko vrenje in sicer vinsko v omočenih bučah nekterih razuzdanih in prekšanih fantalinov, neobtesanih in najetih sirovnjakov detičev, ali da točneje povem, neumne drhali, ki je krikanjem ovajala in tržila pred svetom obilnost prikovane si bedastoče in mejaštvu za živinstvom, dokler se ni uredilo društvo po opomeni nekterih gospodov; največo zaslugo za potolaženje in uredenje društva ide g. S., ki je očinskim opominanjem poravnal, kar je bilo hrapavega; možje so se ponašali z večine dostojno in pametno. G. Ž. iz Slov. Bistrice je kratko pa krepko razložil korist, ktero nam donese zedinjenje vseh Slovencev v eno celoto, v Slovensko, in potrebo slovensčine v uradih in učilnicah. V govoru o povzdigi omike med slovenskim ljudstvom, ali kaj je dnes treba vedeti tudi kmetu, bilo je sejano seme, ktero ni padalo na jalova ali kamena tla, nego na obetajoča sad, zlasti je prišla in genola omemba, ka mi Slovenci nismo sami, nego le črstva zeleneča veja na velikanski lipi slovanskega naroda, ki šteje 85 milijonov ljudi, nemški pa samo 40; ka je treba kmetu oči odpirati in razkrivati politiške; opazka, kdo so uredniki proti obdačencu seljaku; zakaj se kljubu zakonu podpisnemu rokoj jegovega Veličanstva vleče na obdržavanje nemščine v uradih in učilnicah na Slovenskem, zato namreč, da morejo nemški in nemškutarski uredniki in trdi-

ni nemški učitelji, ki nas psujo in zaničujejo našo narodnost, mastne službe pri nas dobivati in zasedati, ne znajoči niti naroda, niti slovenskega jezika, naši vrli sinovi pa se morajo klatiti po svetu zunaj slovenske domovine s trebuhom za kruhom; vedeti je tudi treba prostemu našincu, ka za 2000 slovenskih dijakov nijene gimnazije in nijene reake ni, da toraj 1½ milijon Slovencev nima nijenega srednjega učilišča, jeli se more kde komu goditi več krivica. Hrvatje, Magjari itd. imajo učilišča z narodnim učnim jezikom, nam pa se, ki tudi hrabre junake pošiljamo na morilna bojišča, in krvavimi žuljevi pripravljene petice nosimo v dačno zakladnico, v narodnem oziru vse odreka, kar je postavjo izrečeno. Da ima pravico narodni jezik v učilnicah, kakor pri drugih narodih iste cesarjvine, mahoma bi se reklo mnogim nemškim gimnazijskim in realskim učiteljem pobrati šila in kopita, culice zdrgnoti, pa hajd, odkod so došli, naši pa bi se radostni vrnoli iz tujine k domačemu ognjišču. Ravno taka bi zapela uradnikom, namreč okrajnim glavvarjem, njihovim pobočnikom ter mnogim sodniškim možem. Priporočali so se časniki, knjige in zlasti družba sv. Mohora, ki še odonod skoro nikogar ne šteje med svoje družbenike. Ka se ni v zrak govorilo, nego v srca in možgane, kaže najlepše prizor po dovršenem govoru, — mladina, možaki, starci, serci so obsuli kupoma govornika, iskreno se zahvaljujoči za govorjene besede in podeljene nauke, vsaj rogovileži so bili zadovoljni. Jasen dokaz, ka duh in primerna beseda premaguje neobtesanost in divjost. Ka je občinstvo se navdušilo za svoj lepi narodni jezik, potrdila je prikazen o začetku glediščne igre „župan“, v kateri namreč župan zaprva čita nemško pismo, pričemur so glasno zavpili: po slovenskem, mi smo Slovenci, nemški ne razumejo! Istina je, ka smo poskusili prelog orati, toda, čeravno so se plugovi čimoli, itak je prilično zrahljan in obdelan za bodočo setev, resnica je, ka smo hodili bolnikov vračit, in bolje se čutijo, le nekterim podkupljencem in zaslepljencem še se ni odlučila debela mrena kakor bikova koža, tistim namreč, kteri so skoz zaprta okna debelo kamenje pošiljali v gostilnico, kder so besedovci večerjali, in v isto hišo vrgli dva debela, predi na rt prirezana, tedaj nalašč za to pripravljena hloda kot morilno orodje, tistim, ki so sporejali mladenčema čepice (kape samovke), katerih eden skočivši za razbojnikom, da mu jo zopet vzeme, dobil je z debelim kolom po lici, ka se je hipoma na tla zgrudil; tistim, ki so blejačem vino plačevali za to, da bi kričali na besedišči in občinstvo motili. Pravi se, ka so orožniki, (žandarji) tudi prišli, toda pijuckali so pre z nemškutarji, videli jih nismo. Ne zdi se nam tudi pravo, ka vojaki doma na dopustu prihajajo k takim shodom v vojaški obleki. Te dogodbe dosti jasno svedočijo, kaka razbojniška sredstva rabijo strastni, besni in nepremišljeni nasprotniki naše svete stvari na naši zemlji; to vam je tista vsezveličavna nemško-slovenska olikanost in omika cedeča in kvaseča se iz nemškutarske smrdeče kaluže, ki človeka ponižuje pod živino, ki ne zna razločka med mojim in tvojim. Ubogo slovensko ljudstvo! dokler se ne umiješ in ne osnažiš te gnjusobe in smrdljivosti, žalostna ti majka. Nikakor se ne sme zamolčati, ka se premalo učini za uljudno vedenje in umni razvoj ondašnjega ljudstva od dotične strani, kajti inachi ne bi mogel tako nizko biti mlajši svet, kteri se vzdiguje na dostojno višino človeške vrednosti pametnim, modrim in v častno besedo ovitim ukom. Podobne prikazni so slaba in žalostna spričala polutanskemu in nemčevalnemu učilništvu, ktero še dosle ni razumelo ali razumeti ni htelo svoje naloge na Slovenskem. Nравnost, poštenost, pametnost, pravičnost, kde ste?

Iz Gradca 11. sept. [Izv. dop.] Denes je bila druga seja dež. zbora, uazoč so vsi slovenski poslanci, sedežev nemških pa je dosti praznih. G. dež. poglavar med drugimi stvarmi naznanja, da se mu je oddalo šest slovenskih

* Glediščna igra „župan“ ni prikladna za slovensko občinstvo, da si se prilaga kakemu predmetju. Slovensko ljudstvo želi čisto in nepomešano narodno hrano, inachi se moti.

Dop.

ne misli nič o njem. A v njenih velicah rjavih očeh je nekaj kakor senca ponižnosti in ponosa.

Zvečer je voz spet naprežen, Vlaz se je strezoval. Bliskovi Tilcarjeve vabijo za gotovo, pa prav za gotovo! ob lepem spomladnjem vremenu, ki se mora v štirinajstih dneh začeti, v grad Bliskovo; Ignacij Blisk je z županom o neki ženitvi govoril, ter ga po vsacem kozarcu likerja strastno objemal, madama Bronča je gospej županji zmalala vse krasote, do katerih ima rodbina Bliskov pravice. Na vozu sedé, rokó si še molé, vabijo se, židje pozdravljaje lazijo okrog vozá. Ko voz zdrči, švrkne gospod Blisk s Vlazovim bičem sitnega žida po obrazu. To je zarad kredita. Ko bi tega ne storil... kaj bi židje v Župančicah mislili?

IV.

Lepi čas bi bil imel priti še le čez štirinajst dni, a že on teden potem ko so Bliskovi v Župančicah bili, dali so se Tilcarjevi na gradu naznati. Bilo je, kakor bi bil grom in vihar udaril v hišo Bliskovo, ki je še zimsko spanje spala. Nobene stvari ni bilo pripravljene.

Županja se morda tolikanj mudí, staro plemstvo dobiti, da hoče še ta predpusť porabiti. Ali je morda noblesa Bliskovih poštene meščance tako očarala, da ne hoté časa izgubljevati... Je-li pa mogoče to nobleso tako brez vseh priprav tudi doma ohraniti. Iskale so se vkupe najlepše obleke, po tri steklenice likerja se je poslalo v samoprodajo, stari šestletni purán je dal juho. In pečenka? In asiete, in...

Na Bliskovem so jedli navadno prav proste jedi, še mesá ni vselej bilo.

Pred vsem družim pa so se morale one steklenice iz kleti prinesiti, ki so že dolgo časa hranile se, da pri kaki nepričakovani priliki rešijo rodbinsko čast.

Oh, strašanska osoda! Vlaz je mislil, da so te steklenice pozabljene steklenice, izgubljeni stražniki, kajti zakaj in čemu bi sicer dalje živele nego njih zdavnaj popite in uničene tovarišice. Počasi in polagoma jih je bil izpil popolnem z dobro vestjo, dasiravno šampanjec ni bil „tako močan, kot žganje.“

Ignacij Blisk bi bil skoraj omedlel, ko je to iznašel, — ne ve se, ali od jeze ali strahu. Ali ubiti Vlaz ni smel, ker bil je lokaj in treba je bilo za nedeljo vseh njegovih udov. Ignacij torej ni družega storil, kakor strašno hudó je Vlaz pogledal in mrklo maščevanje je zaprisegel ter na zadnji stopnici iz kleti je prestrašenemu dečaku rekel edino besedo: „pondeljek!“

Potem teče k madami Bliskovi, ki je ravno na svojem divanu svoje in Jadvigine rokovice snažila z gumi-elastiko.

„Imaš že pečenko, asiete, okusnosti?“ vpraša mesopihan, rdečelic na pragu.

Madama povzdigne oči in pravi kratko: „Nimam.“

„No potem pa še šampanjca zraven deni!“

„Ignacij?“

„Da pač. Vlaz, ta stari hudič... ta... ta...“ Beseda zastane staremu dostojnemu šljahtiču v grlu, in le nekoliko likerja mu je pomaglo nesrečno reč povedati. Gospoja Bronča, ki je že ves dan kakor bog nad vodani premišljevala, reče potem z velikim sklepom: „Denarja moramo dobiti.“

„Denarja! Kje, pri kom?“

„Pri Mendlji!“

„Mendelj?“ smeje se šljahtič.

Madama Bronča Bliskova se vsede po konci, pogleda svojega moža s svojim rmenim, ponosnim, lepo izraženim obličjem: „Jaz bom ž njim govorila. Daj ga poklicati, Ignacij.“

Ignacij Blisk pomiga z ramo, kakor je že leta sém mihal, ako ga je žena na duhu prekوسila, ter se obrne.

„Ob enem pošlji tudi povabilo grofu Bronikovskemu. Enega grofa moramo imeti. In jaz sem rekla, da je grof Bronikovski naša edina družba.“

„On pa je bil še samo enkrat pri nas, ko nas je kot nov sosed obiskal!“

„Ali je nov petelin na strehi?“

„Ah, hudiča, stari še skriplje od novosti. Še le pred osmimi dnevi je očejen.“

(Dalje prih.)

102, 1869.

protestov proti volitvi g. Konrada Seidla, kot poslanca kmečkih občin mariborskega volilnega okraja. Na dnevnem redu so nekateri manj važni finančni predlogi dež. odbora, ki se po nasvetu odbora rešijo. Potem pride na vrsto sporočilo o novih volitvah, o katerih nasvetuje dež. odbor, naj se vse za veljavne pripoznajo, ker zoper nobeno ni pritožbe došlo. Pri volitvi g. K. Seidla-prosi besede g. dr. Vošnjak, omenja, da je denes oddal šest protestov zoper to volitev, podpisanih od blizu 50 volilnih mož. V teh protestih so navedeni tako važni postavni pogrški, ki so se godili pri tej volitvi, da je jako dvomljiva njena postavna veljavnost. Treba torej še enkrat natanko preiskavati celo volitev; zato nasvetuje, naj se voli posebni volilni odbor 5 poslancev za preiskanje te volitve. G. prof. Schreiner se ustavlja besedi: protest — ker v deželi nikdo nima pravice zoper sklepe dež. zbora protestirati. G. Herman razjasni, da se ne protestira zoper dež. zbor in njegove sklepe, ampak zoper postopanje pred volitvijo in pri volitvi. Podpira predlog dr. Vošnjaka, ker mora dež. zboru samemu na tem ležeče biti, da se ta volitev na tanko preiskuje; sicer bi se mu lahko očitalo, da se boji izida te preiskave in taki sum bi podkopaval dostojnost postavodajnega zbora. G. prof. Heschl predloži, naj se vse reklamacije izročajo dež. odboru, in se temu naloži, da še enkrat preiskava to volitev. Dež. odbor mora, kar se samo razumeva, zaslišati tiste može, ki o tej stvari kaj natančnejega vedó. Dr. Vošnjak odstopi potem od svojega predloga, ker mu le za to gre, da se volitev preiskava. Heschl-ov predlog je potem bil enoglasno sprejet in vsi poslanci potrjeni razen g. K. Seidla. Ta mož si je svoj sedež izbral zraven poslanca mariborskega mesta, g. Brandstetter-ja. Pozabil sem gori povedati, da se je vdeležil pri debati tudi g. Brandstetter. Pa ker poznate neusahljivi vir zgovornosti tega gospoda, ste si gotovo domišljevali, da, kjer gre za volitev Seidla, ne bo molčal Brandstetter. In res — poprijel je besedo in jezik mu je tako hitro regljal in ropotal, da so stenografi se jako trudili, njegovim besedam slediti. Čudil se je, da se še le zdaj vložil protest, zakaj vsaj ne v prvi seji. Potem se obrne proti sporočilu dež. odbora, v katerem je zaradi te volitve povedano, da §. 15 in 16 vol. postave v slov. jeziku ni čital predsednik vol. odbora, ampak druga oseba. Brandstetter pritrdi, da je to sicer zapisano v volitvenem zapisniku, a da vendar to ni tako razumeti, da je ravno tako bilo, ampak vse se je postavno godilo in to ni noben pregrešek, za to ne ve, zakaj je dž. odbor to omenil itd. brez ozira na logiko in na zdravi človeški um. Dež. odbornik g. žl. Kaiserfeld, kot sporočevalec, mu prav dobro odvrne, da se je dež. odbor le držal volitvenega zapisnika, pod katerim je podpisan tudi g. Brandstetter, in ravno v njem je to posebno omenjeno. Pred debato zapustil je g. Seidl dvorano in se nazaj vrnil še le po končani debati. Braša se mu je na obrazu srditost nad temi porednimi Slovenci, ki si še zdaj — po rotvanjskem shodu! — upajo dvomiti, ka je on postavni zastopnik slovenskega naroda.

Iz Hrvaškega 11. septembra. [Izv. dop.] Baron Rauch je kot ban hrvaški in in slavonski in tacite tudi dalmatinski slovesno vpeljan in po kraljevem povereniku zaprisežen. Ta čin je zadnja točka, s katero je naša sedanja politična situacija fait accompli postala, in v definitivum stopila. Kdo ve pa za kako dolgo! — Jelačić otrsivši magjarski jarem raz pleč hrvaškega naroda in vteknivši meč v korice je rekel svojim krašnjikom: „mač v tok, sad je bračo drugi skok!“ Tudi denes bi se moglo reči: Hrvati, sad je drugi skok! se veda v narobnem smislu. — Vse poedine svečanosti banove inštalacije: uvod, bakljada, razsvetljenje, prisega, teđeum, in nazadnje gostovanje in ples, vse so se z naj večo slovesnostjo, z naj večim sijajem druga za drugo vrstile. Da! svečanosti so bile briljantnejše in impozantnejše nego tačas, ko so Nj. veličestva v Zagrebu bivala. Vsako stvar ima pa razen zunajne prikazni, tudi svoje notranje zrno. Kar se tega notranjega zrna tiče, se ne da zatajiti, da je vsa svečanost pregnantno izražen aristokratsko-birokratičen značaj imela. Svečanosti zunajna prikazen je bila taka, da smo se mislili za kakih dve stoletji nazaj v čase Zrinijev in Frankopanov postavljene. Videli smo pred seboj en izrezek iz srednjega veka: oklepč, grbe, štite in enako heraldično šaro. V tem so pač ljudovlade srečne, ka takega praznega pompa ne poznajo. Navdušenje je bilo tako, psiholog bi dejal, da je bilo le bolj površno nego srčno. Ljudi, ki pri vseh takih in enakih svečanostih kriče, je povsodi naiti in tudi v Zagrebu jih ne menjka. Sicer se pa naš narod denes res nima česa navdušiti. Svobodnostne institucije so pri nas nepoznane stvari. Naj nam da vlada svobodno tiskovno postavu, naj nam da pravico javnega tabo-rovanja, naj nam da porotne sodnije, naj ne odpušča vsakega uradnika, ki nima tistega preverenja, ktereга je ona, in navdušenje bo iz dna srca privrelo. Na teh tleh naj se enkrat skaže! — Naša opozicija se ob priliki inštalacije ni ne z naj menjšo demonštracijo pojavila, in tako pokazala, da še živi. Samo edini Mrazovic ni imel okna razsvetljena, drugi vsi. S tem je naša opozicija opet veliko svojo slabost in omahljivost pokazala. Mislim sem sam pri sebi švedraje po Ilici, v ktereј ni bilo ne eno okno nerazsvetljeno: je pač pametno ravnala slovenska omladina, ka ni hrvaško-srbski jezih nego ruski kot znanstveno-književni primila! Bolje je iti prece h kovaču nego k kovačetu. — Boj narodne stranke proti magjaronstvu, je, dejal bi, bolj romantičen nego pogibelen. Tu ne gre na smrt in življenje, kakor v boji z nemškutarstvom. Hrvaški narod se ne bori, kakor slovenski za svoj obstanek, za svojo narodnost, ta mu je zagotovljena, kamo sreče če bi nam Sloven-cem bila le polovico tako zagotovljena! Hrvaškemu narodu narodnost vzeti, za to so Magjari pre slabi. Zgodovina nas uči, da Magjari še nobenega naroda pomagjarili niso. Hrvatom je tudi še denes germanizem in italjanizem nevarniši nego magjarizem. Res je, magjarizem je za Hrvate neko breme, ali to breme je tako lahko, da se Hrvati pod njim celo lahko gibljejo, razvijajo in napredujejo. Brez tega bremena bi se ve da še laglje bilo, pa faktum je fak-tum. Za Slovence ima politična situacija na Hrvaškem brez dvojbe velevažen upliv. Skoz denešnje tukajšnjo vlado se bo težko kdaj kakšna politična trans-akcija med Slovenci in Hrvati napeljati dala, sicer se pa v Zagrebu denes tudi ne dela več visoka politika, nego v Pešti. Z narodno stranko je političen

vtip s Slovenci preje mogoč, ali narodna stranka naj pred vsim svoje ideje o neki veliki Hrvatiji, za katero bi tudi mi Slovenci morali nekaj mesa od svo-jega telesa odrezati (celjsko županijo, kranjsko do Krke, Istro do Raše), na strani pusti, naj narodna stranka nas Slovence kot brate spoznava, ne pa že kot svoje.

Koroški Slovenci!

„Otožni sinovi hladnega Gorotana, katerih dedje so prvi bili hrabe boje za slovensko národnost, ki pa zdaj zadnji vstajate iz posipov nezavedenja in potujčevanja — zdramite svoj duh k bodrosti!“ — Tako nam kliče pisa-telj knjižice: „Čujte! Čujte! kaj slov. jezik tirja.“

Dragi bratje, koroški Slovenci! Ali bodemo preslišali mile klice dra-gih naših bratov in prijateljev iz sosednih dežel? — Ali se jim ne bodemo pridružili pod košato lipo slovansko? — Se li mi — vnuki pradedov, ki so „prvi bili hrabe boje za slovensko národnost“ ne bodemo vdeležili bojev, ki jih bije ubogi narod naš sedaj? — Ali morda mi nimamo tožeb? — Kje imamo pravih národnih zastopnikov v deželnem zboru? — Kje se izvršuje §. 19 d. t. p.? — Kje so národne čitalnice ali druga národna društva na Koroškem? — — Poznamo mnogo rojakov naših, ki so vneti za napredek slovenskega národa. Prelepo ove prosimo:

Pridite 23. septembra (četrtrek) o pol treh po poludne v Sandwirtovo gostilnico v Celovcu, da se pogovorimo: ali bi ne bilo primerno, da se na Koroškem ustanovi **slovensko politično društvo**? Izvolil se bode po razgovoru tudi začasni odbor, da napravi pravila in jih za potrditev predlaga sl. deželni vladi.

Tedaj na resno delo, vi, veljavni slovenski možje, ktere 23. sept. od zapadne do istočne meje naše deželice za gotovo v Celovec pričakujemo! V sosednih deželah vže vstajajo svatje majke Slave; si mi koroški Slovenci ne bodemo še preskrbeli svatovske obleke?!

Spoznajmo se! Zedinimo svoje moči!

Na ziljski Bistrici 12. septembra 1869.

V imenu reč gornje-kor. Slovencev
Ferdo Vigele.

Politični razgled.

Ministerstvo dela kraljevski reskript za gališki deželni zbor, kot odgovor na adresu poslednjega poljskega zbora. — Tudi pripravlja postavu zastran koštrov, ktero meni predložiti prihodnjemu državnemu zboru.

V notranji politiki daje zraven manifesta českih rodoljubov na volilce m nogogovorice drug važen dogodjaj na poljskim Gališkem. Narodni Poljaki namreč v Lvovu ne bodo volili, temuč popustili s protestom bojišče urad-nikom, kateri imajo po novem volilnem redu odločilno večino glasov. Tako bode najbrž „ustavoljubni“ Ziemiakovski zopet voljen.

Avstrijski poslanec v Berlinu. Kakor je znano, se je ob zadnji peresni vojski med našim in pruskim kabinetom od ruske strani našemu c. k. poslancu v Berlinu, grofu Wimpfen očitalo, da že dolgo časa ne ima nobenega uradnega poslovanja z gr. Bismarkom. Iz Berol-ina se pa zdaj piše, da je dobil g. Wimpfen od našega kabineta strogo povelje, da naj vsako priliko porabi, z gr. Bismarkom ali njegovimi namestniki gg. Thile in Balan v oficielno zvezo stopiti.

Cesar Napoleon še ni umrl, temuč oficijozni telegrami poročajo ved-no, da mu je bolje, pa že se Prusi vesele, da bodo njegovo smrt, ktera se jim gotova zdi, brž porabili in v zmešnjavah, ki jih bode mrtev lev v Evropi napravil, hitro Nemčijo zedinili. — Iz Monakovega pak se poroča ravno tako važna vest, da stopita Bavarsko in Badensko v severonemško zvezo.

Da vzhodno vprašanje vre pa ne miruje, potrjuje nove pri-kazni in dogodki. Na eni strani egiptovski nemestni kralj ni tako ponižen in pokoren, kakor so hoteli nekateri verovati. Na drugi strani pa iz Buka-rešta poročajo o stvarih, ki bodo Turčiji naložile, da en del vojske na ro-mansko mejo postavi. Ako bode treba Egipt krotiti, vzdigne se Moldo-Vlaško in Romani bodo stvarili novo kraljestvo. Med tem pa je turška vlada v ve-likih zadregi, na kateri strani bi na prvo ostro prijala. Tako se Turčija vrti na vse kraje, tako dolgo, da bode povsod vstajal dim in jej veliki požar na-znanjal. Bolezen francoskega cesarja mnogo pripomore položje še nevarneje stvariti. Do zdaj je bila Francoska glavna podpora, ki je trhleno turško po-slopje padca varovala. Z Napoleonovo smrtjo ta podpora odpade, ker Fran-coska bode imela sama s seboj dovolj posla. Anglija sama pa ne more nič, še menj pa Avstrija. Prusiji na Turčiji ni ležeče in Rus je zaveznik krščans-kih narodov, ki bodo Mohamedanovo dedščino med seboj delili.

Na Španjskem ministerstvo študira, kako bi štiri in petdeset škofistev zmanjšalo na 33; dalje kako bi se zmanjšalo število kloštrov.

Iz Carigrada še v „Osten“ piše, da je neprijateljstvo med Turško in Rusko že toliko, ka ruski car turškega poslanca v Livadiji ni hotel spre-jeti. Turčija pa mora na taka razžaljenja molčati, ker družega ne more.

Dunajska borza od 13. septembra.

Enotni drž. dolg v bankoveih 59 fl. 40 kr.	Kreditne akcije 253 fl. — kr.
5% metalike z obresti v maji in nov. — fl. — London 121 fl. 60 kr.	
Enotni drž. dolg v srebru 68 fl. — kr.	Srebro 120 fl. — kr.
1860 drž. posojilo 93 fl. 25 kr.	Cekini 5 fl. 87 kr.
Akcije narod. banke 728 fl. — kr.	